

Dordrecht Fietsstad 2014

Hoe van Dordrecht een
'bike friendly city' te maken?

*Debatavond Dordt Duurzaam
februari 2013*

Ineke Spapé

SOAB Adviseurs Woning en Leefomgeving
NHTV



Even voorstellen...

- Directeur SOAB Adviseurs Leefomgeving
 - Handboek EU-project CARMA (challenges)
 - Handboek EU-project Bike-friendly Cities
 - Buitenlandse steden
- Associate professor (lector) NHTV Breda University op terrein mobiliteit en ruimte
- Oud-lid Fietsberaad
- Lid pool fietsexperts Dutch Cycle Embassy
- Automobilist én fietser



Waar gaat het over?

1. Kan Dordrecht Fietsstad 2014 worden? Hoe fietsvriendelijk is Dordrecht nu?
2. Wat moet er gebeuren?



Quiz: iets over de fiets.....



Hoeveel % van de verplaatsingen gaan per fiets?

Hoeveel procent van onze verplaatsingen in Nederland maken we gemiddeld met de fiets?

- a) 7%
- b) 17%
- c) 27%
- d) 37%



QUIZ: wat weten we van fietsend Dordrecht?



Wat is waar:

- a) Dordrecht fietst meer dan Nederland
- b) Dordrecht fietst evenveel als in Nederland
- c) Dordrecht fietst minder dan Nederland

1. Feiten: Dordrecht kan veel beter

Baarn	21%	18%	25%	gemiddeld	35%	gemiddeld	Utrecht
Breda	21%	20%	23%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Westervoort	21%	16%	26%	gemiddeld	31%	gemiddeld	Gelderland
Tytsjerksteradiel	21%	18%	24%	gemiddeld	35%	gemiddeld	Friesland
Landsmeer	21%	15%	28%	gemiddeld	34%	gemiddeld	Noord-Holland
Gorinchem	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Zwijndrecht	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Gelderland
Steenbergen	21%	17%	25%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Druten	21%	17%	26%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Schouwen-Duiveland	21%	19%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Buren	21%	17%	25%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Laren	21%	16%	26%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Hulst	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Leiderdorp	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Helmond	21%	19%	23%	gemiddeld	30%	gemiddeld	Noord-Brabant
Beuningen	21%	17%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Gelderland
Terneuzen	21%	19%	23%	gemiddeld	30%	laag	Zeeland
Abcoude	21%	15%	27%	gemiddeld	39%	hoog	Utrecht
Wijdemeren	21%	17%	24%	gemiddeld	29%	laag	Noord-Holland
Bergen op Zoom	21%	18%	23%	gemiddeld	29%	laag	Noord-Brabant
Uden	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Noord-Brabant
Overbetuwe	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Gelderland
Leerdam	21%	16%	25%	gemiddeld	30%	gemiddeld	Zuid-Holland
Rucphen	21%	16%	25%	gemiddeld	31%	gemiddeld	Noord-Brabant
Rheden	21%	17%	24%	gemiddeld	29%	laag	Gelderland
Medemblik	21%	17%	24%	gemiddeld	31%	gemiddeld	Noord-Holland
Dordrecht	21%	19%	23%	gemiddeld	30%	laag	Zuid-Holland
Amsterdam	21%	20%	22%	gemiddeld	33%	gemiddeld	Noord-Holland
Hof van Twente	21%	18%	24%	gemiddeld	32%	gemiddeld	Overijssel
Westerveld	20%	17%	23%	gemiddeld	36%	gemiddeld	Drenthe
Nieuwerkerk ad IJssel	20%	16%	24%	gemiddeld	31%	gemiddeld	Zuid-Holland
Oosterhout	20%	18%	23%	gemiddeld	31%	gemiddeld	Noord-Brabant

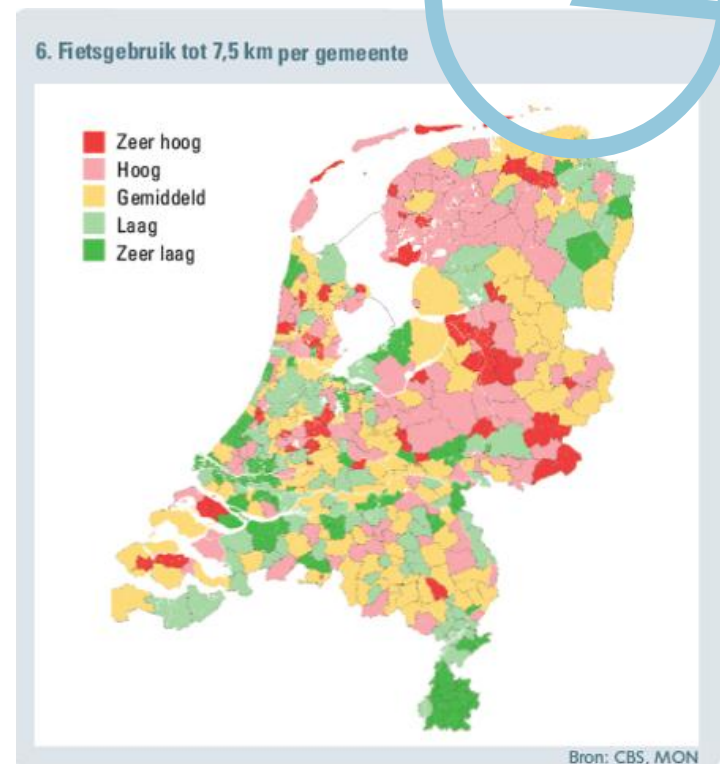
Dordrecht staat op plaats 293 van de 443 gemeenten.....

Hoogste: 53% (Vlieland) en laagste: 9% (Heerlen en Kerkrade)

Andere gemeenten...

.. % van alle ritten is per fiets in:

- Middelburg 31 % 15e plaats
- Goes 28 % 73e plaats
- Alblasterdam 26% 119e plaats
- Breda 21 % 268e plaats
- Zwijndrecht 21 % 273e plaats
- Dordrecht 21 % 293e plaats
- Amsterdam 21 % 294e plaats
- Rotterdam 14 % 422e plaats



QUIZ: wat weten we van fietsers?

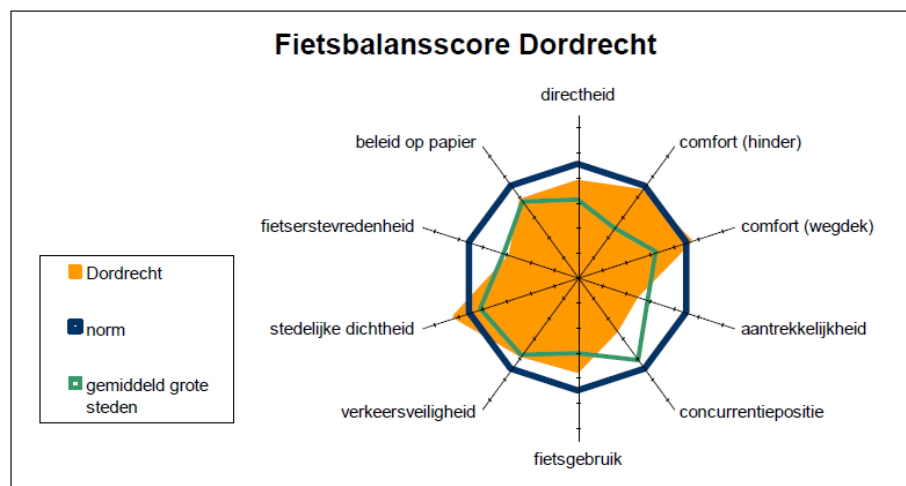


Wat is waar:

- a) In Nederland fietsen meer vrouwen dan mannen
- b) In Nederland fietsen evenveel mannen als vrouwen
- c) In Nederland fietsen meer mannen dan vrouwen

Andere feiten

- Fietsbalans '02:
 - Positief:
 - Stedelijke dichtheid
 - Inmiddels ook fietsbeleid op papier
 - Negatief:
 - Concurrentie auto groot
 - Fietsparkeren
 - Veiligheid
 - fietstevredenheid
- 'Dordt fietst verder'



Quiz: wie brengt meeste geld in het laatje?

Winkeliers pleiten altijd voor meer parkeerplaatsen voor de auto, vanwege de omzet.



Welke vervoerswijze draagt het meeste bij aan de omzet van supermarkten in Nederland?

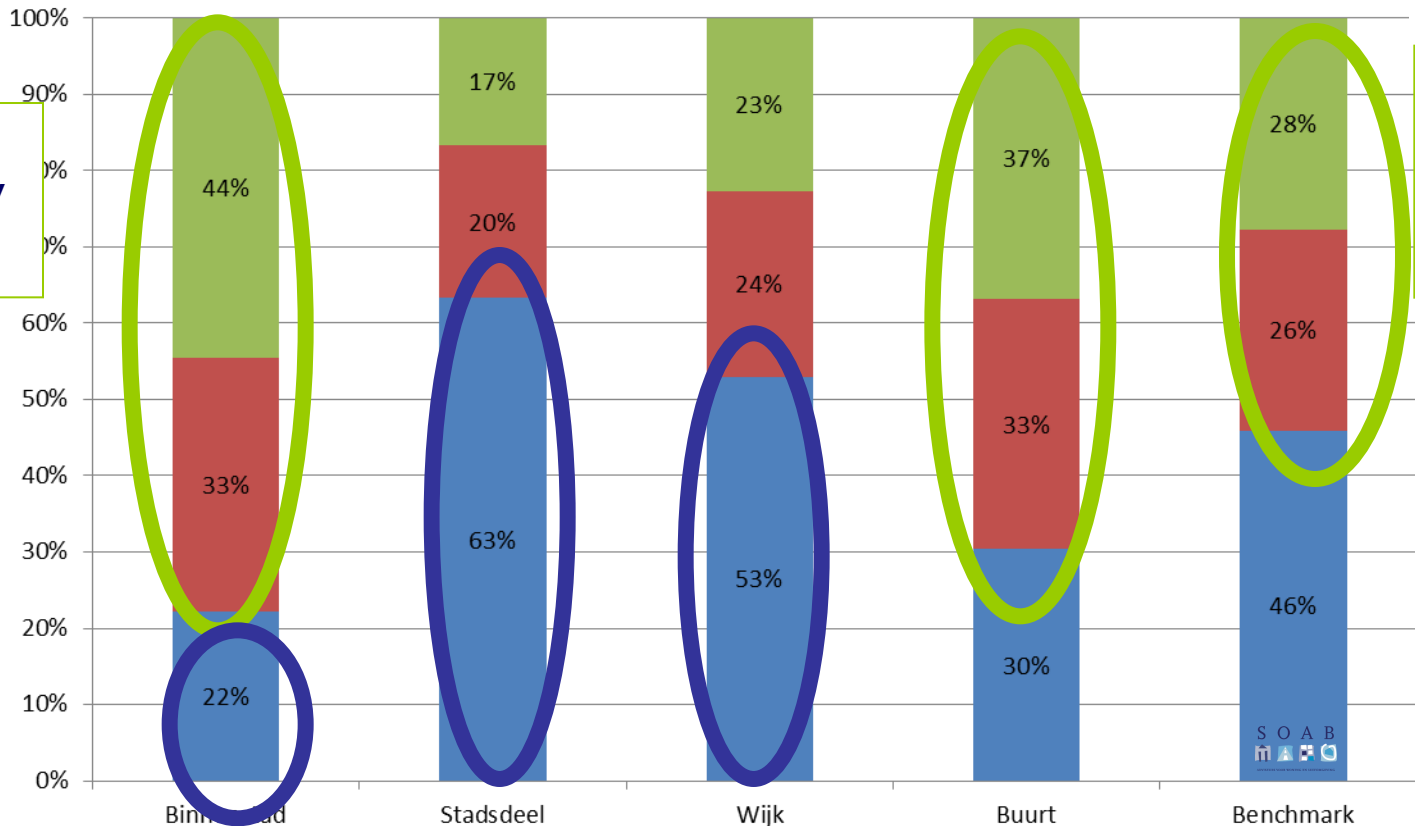
- a) De auto
- b) Het openbaar vervoer
- c) De fiets
- d) De voetganger



4

Koester de buurt- en binnenstadssuper...

Aandeel vervoerwijze in weekomzet binnen Hiërarchie
(totale respons)



77%
aandeel LV
binnenstad

54% omzet
van
langzaam
verkeer

En wees niet bang voor roep ondernemers

2. Wat kan er gebeuren?

- Droom:
op fiets-georiënteerde maatschappij in
een vitale, aantrekkelijke, duurzame,
gelijkwaardige, veerkrachtige, leefbare
én spannende stad....
- Hoe?
 - Eerst wat mythes en de don'ts
 - Dan negen tips...



2.1 Mythes rond de fiets (1)



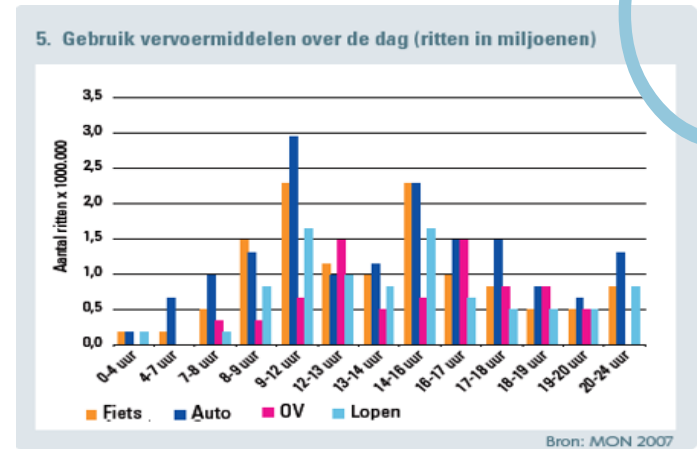
Wat gaat er mis?

- We denken dat de fiets een probleem is:
 - Zie de fiets als **oplossing** voor gezelligere stad, betere lucht-kwaliteit, CO2-neutraal, gezondere bevolking, sociale veiligheid
 - **Fietsen is voor de stad een LUST, geen last**
- We denken alleen maar aan infrastructuur:
 - Werk aan context infra: strategie, visie en structuren → betere basis
 - Werk naast infrastructuur aan educatie, empowerment, communicatie en fietsmarketing
- We denken dat automobilisten meer bijdragen aan de lokale middenstand dan fietsers
- We denken vanuit fietsEN
 - Denk vanuit **fietsER**. Die wil 4 K's: Klok, Kwaliteit/comfort, Kosten en 'K weet niet'

2.1 Mythes rond de fiets (2)

Wat gaat er mis (2)?

- We denken dat fiets een alternatief is voor de auto:
 - Fietsen is geen 'alternatief', maar een **volwaardige**, prettige, gezonde manier van verplaatsen: verdient zelfde plaats als auto
 - In ochtendspits zijn meer fietsers dan auto's onderweg!
- We denken dat méér fietsen het doel is:
 - Doel is niet méér fietsen, maar een **leefbaarder Dordrecht**. Fiets levert belangrijke bijdrage, in centrum én in woonwijken
- We denken dat je richten op de fiets genoeg is:
 - Ook nodig om te werken aan niet-fietszaken als openbare ruimte, evenementen, beleving, leuk maken voor fietsers
 - Dus ook: minder makkelijk maken voor de auto: **push én pull**



2.2 Hoe dan wel?

Tip 1: maak strategie



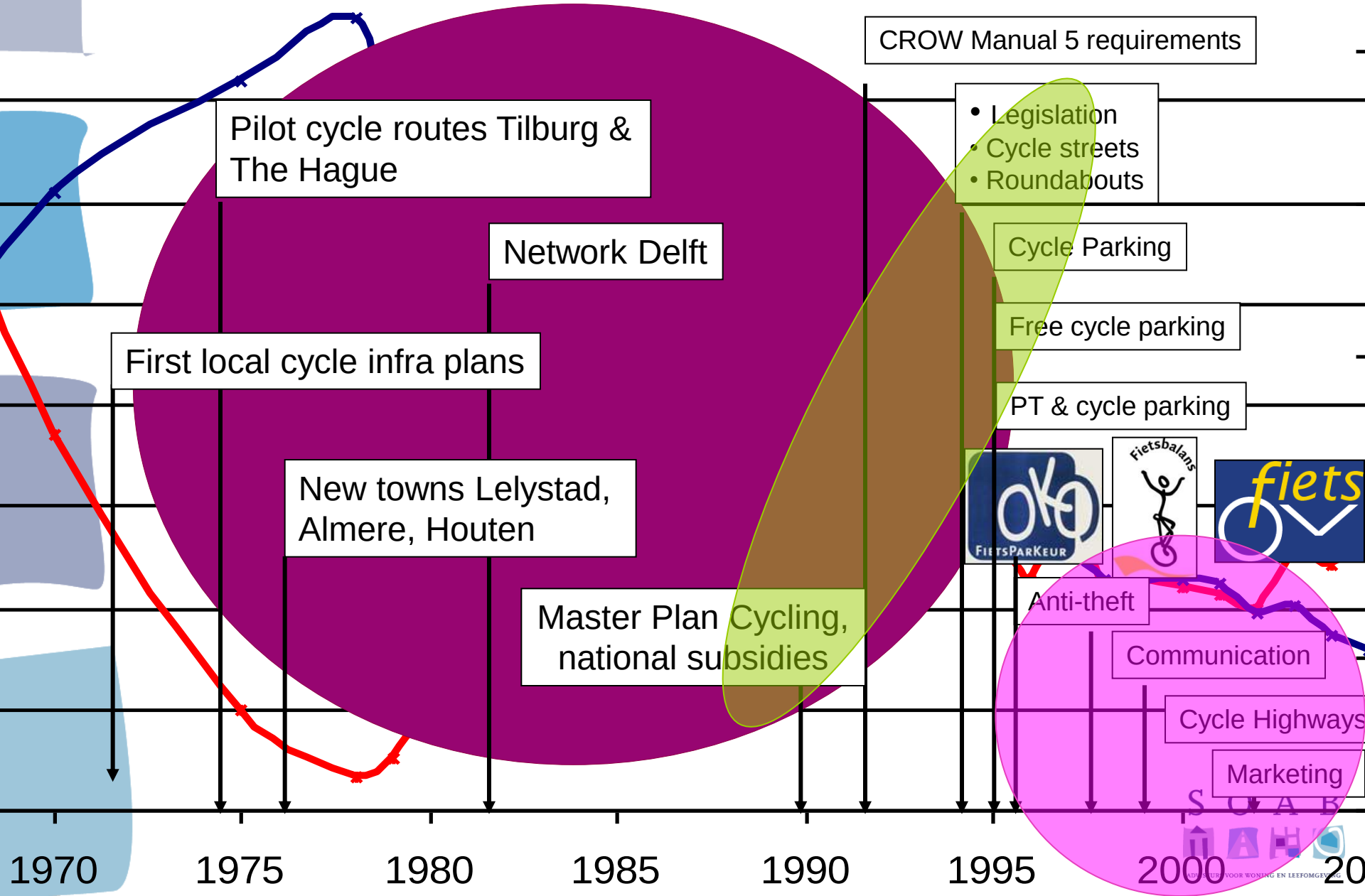
Bepaal waar je je op richt, met bewoners, belangenorganisaties, bedrijven, scholen.....

Tip 2. 'HOS' in Nederland

Hardware

Orgware

Software



Dordrecht score 'HOS' 2012

100%

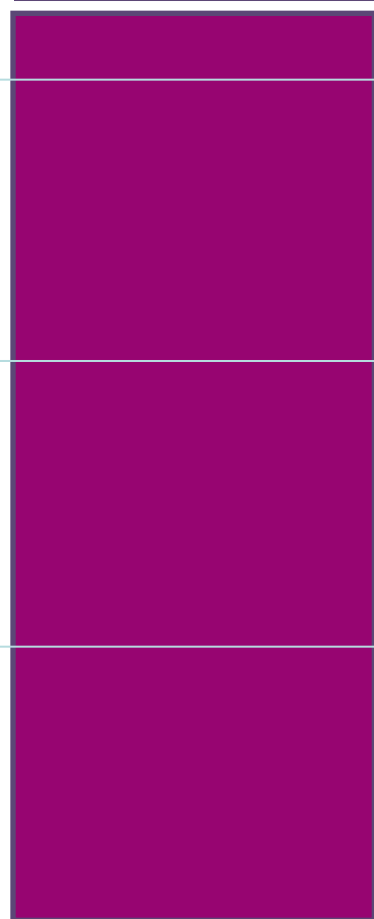
Ideal
BFC

75%

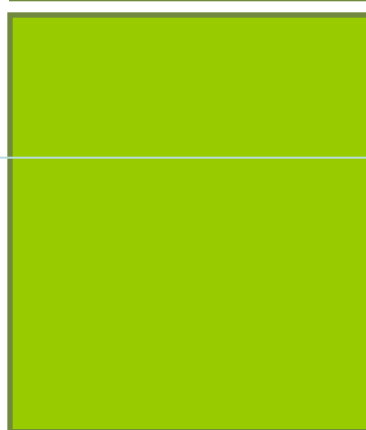
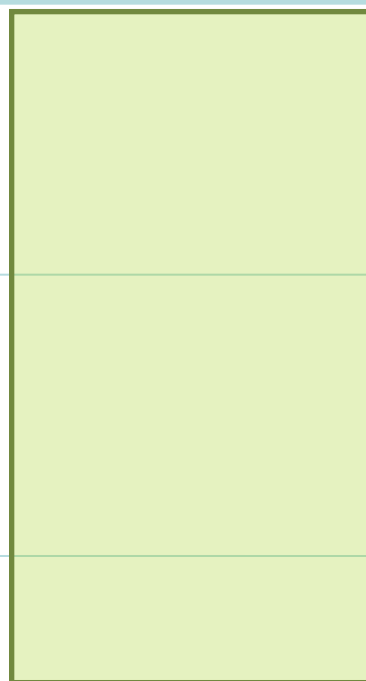
50%

25%

0%



Hardware



Orgware



Software en
Marketing

**Tip 2: zet
in op
combi van
hardware,
orgware én
software**

Hoe 'BFC' te worden?



9 Tools:

- **Hardware:**
 1. Honing: kwaliteit openbare ruimte
 2. Honing: comfort, veilig, snel: infra en parkeren
 3. Azijn: parkeertarieven auto, gratis fietsparkeren, road pricing
 4. Azijn: auto minder dominant in kategorisering, autovrije gebieden, meer ruimte voor fiets
- **Orgware:**
 5. Betrek burgers en bedrijven
 6. Monitoring
- **Software:**
 7. Honing: info, communicatie, marketing, campagne
 8. Honing: gemakkelijk, doelgroepen
 9. Honing: maak 't leuk: gadgets en belonen

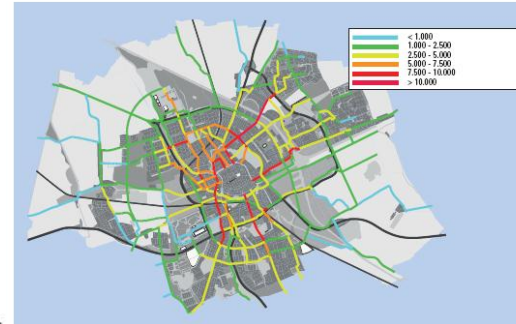
Fiets-
georiënteerd
'BFC'

Hoe? Tools....

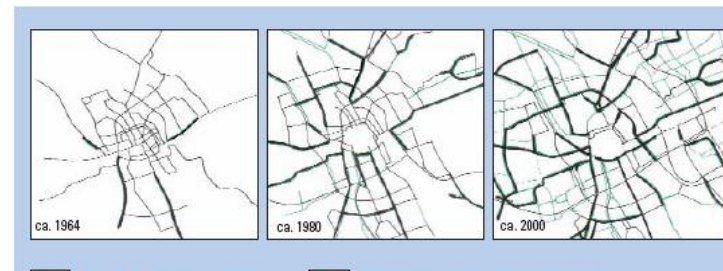
Hardwaretip 1: fiets vanzelfsprekend in alle plannen (netwerk)

- Bv Groningen: fietsen is altijd sneller
- Bv Den Bosch: fietsen mag overal en altijd
- Dordrecht: fiets op nr. 1 in de woonwijken en de binnenstad?

Traffic data per 24 h on main bicycle routes in Groningen



Main bicycle infrastructure approx. 1964, 1980 and 2000



Arterial road structure for car traffic, approx. 1964, 1980 and 2000

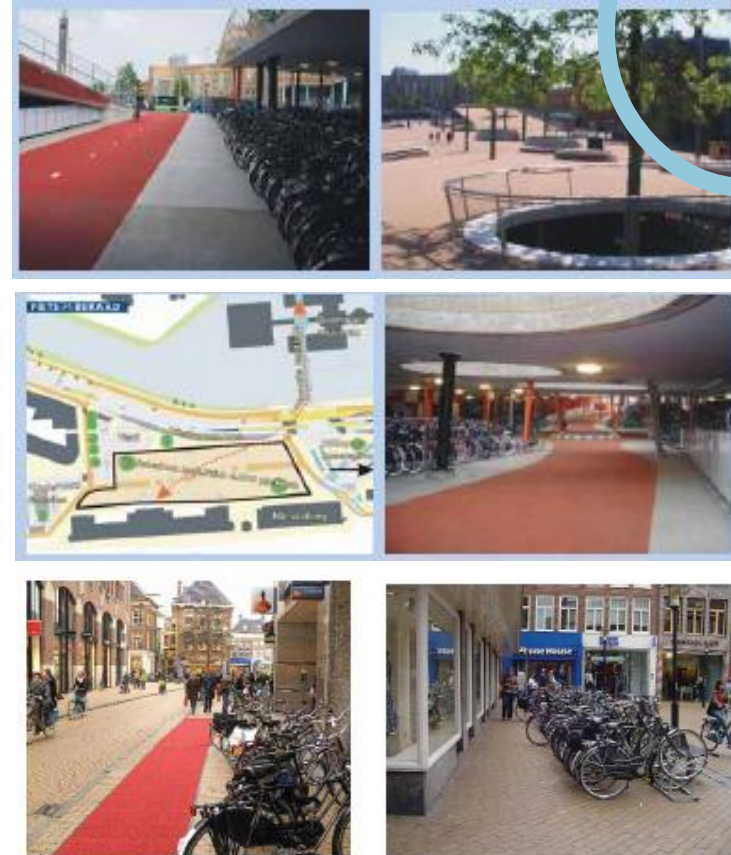


Honing
voor
fietsers

Azijn
voor
auto's

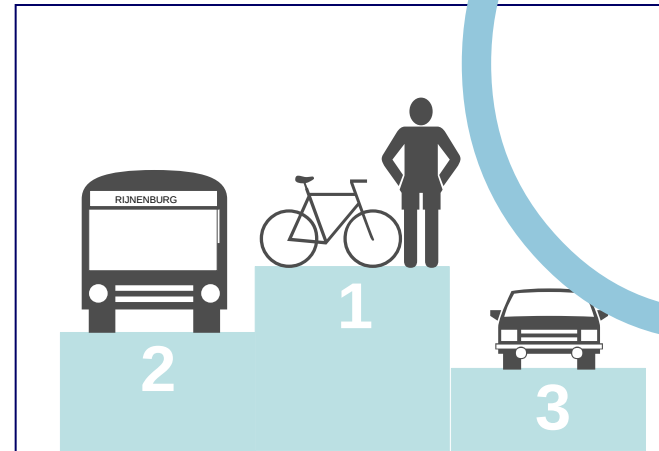
Hardware tip 2: los fietsparkeren goed op

- Groningen:
 - Netwerk fietsparkeren
 - Veel en goed
 - Bv 'Stadsbalkon' met 4600 pp, 15 mln.
- Rode lopers
- Spitsrekken
- Gratis bewaakt parkeren
- Ook in wijken
- En: waarom geen maximumnormen voor autoparkeren?



Hardware tip 3: verdeel de ruimte anders

- Kopenhagen: 'road diet' → parks
 - NL: omgekeerd ontwerpen:
 1. Eerst lopen en fietsen
 2. OV
 3. Auto
- livable, pleasant neighborhood, impulses to 'move' (health), more quality public space

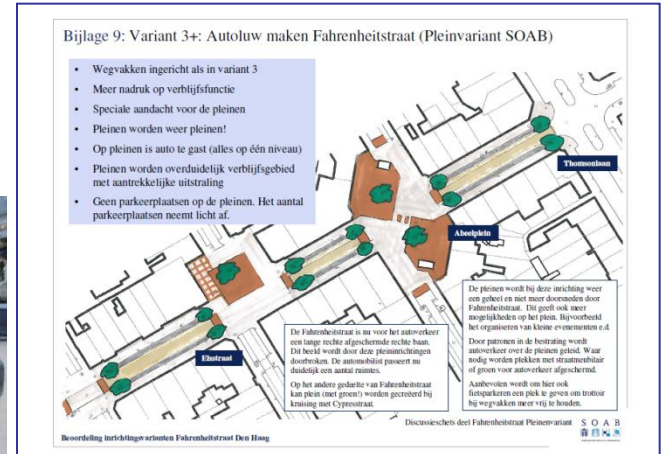


Hardwaretip 3: integreer fiets in openbare ruimte

- Den Haag: gaat om placemaking, fiets, lopen, verblijven, ontmoeten
- New York: avenues
- Bogota



Als je voor auto's ontwerpt, krijg je auto's. Als je voor de fiets ontwerpt





Voorbeeld New York:

Bron: Transport Alternative
New York



8th Avenue, Manhattan, 2003



8th Avenue, Manhattan, 2006

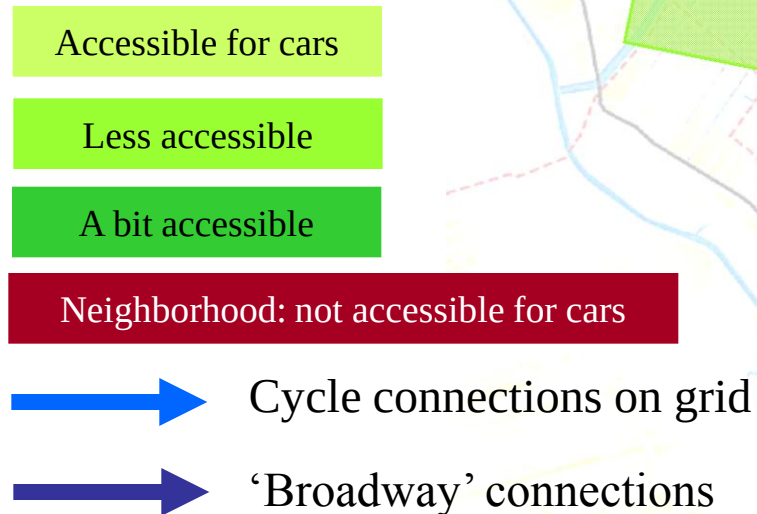


The Verdict on NYC's First Cycle-Track

In the year since its inception, the 9th Avenue cycle-track in Manhattan has become a game-changer in United States street design. It has proven so successful in taming the dangerous corridor that it was recently extended north to 34th Street and paired with a northbound route along a 15-block stretch of 8th Avenue. The track record is clear:

- ↑ 57% in cycling traffic
- ↓ 36% in pedestrian-related injuries
- ↓ 50% in injuries (from all crashes)
- ↓ 41% in total crashes

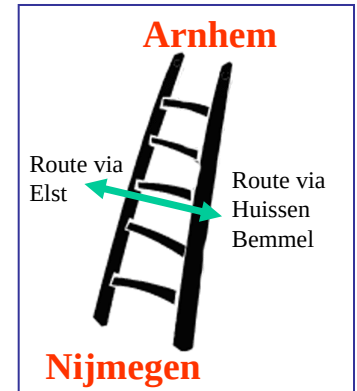
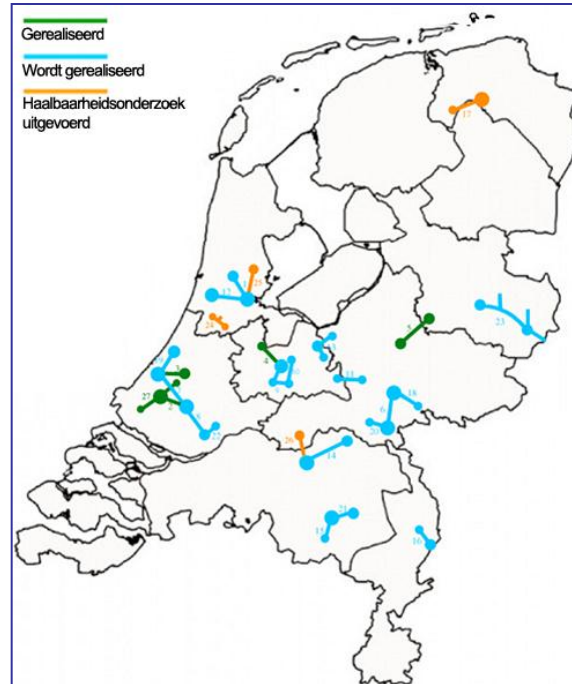
‘Denk fiets’ ‘Broadways’ in Rijnenburg



Hardwaretip 4: maak snelle fietsroutes

- Fietssnelwegen en snelfietsroutes
- 22 routes in NL
- Methode Fietsfilevrij:
 - 7 stappen
 - 2 sporen
 - regionale samenwerking
- Dordrecht
 - F16 Dordt-R'dam
 - Beneden Merwederoute
 - Nulmetingen SOAB
- Andere routes?

www.fietsfilevrij.nl



Orgwaretip 5: werk samen

- Samenwerking:
 - Van provincie tot en met gemeenten
 - Juist ook belangengroepen, bedrijven, winkels en wijkbewoners
 - Ga op andere plekken kijken en vragen
 - Vraag problemen in wijken
 - Stel samen Actieplan op
 - Zoek met Actieplan naar gedeelde verantwoordelijkheid in projecten, evenementen, activiteiten



PARK-ing day New York



Orgwaretip 6: volg wat je doet

- Monitoren:
 - Stel doelen
 - Tel (omvang fietsverkeer) en bevraag (fietsvriendelijkheid, tevredenheid)
 - Houd goed de resultaten (kosten/baten) bij: werkt het?
 - Voorbeeld: FietsWinstUren
 - Gebruik nieuwe media voor maken van communities (GPS, apps, tellers)



Softwaretip 7: organiseer 'reuring'

Op basis van gezamenlijk Actieplan

Dordrecht Fietsstad:

- Meest fietsvriendelijke wijk, school, winkel of bedrijf
- Website, eigen logo
- Beloonacties
- Fiets-en-Win
- Vier je successen
- Doe pilot met e-bike
- Zet Dordrechtse fietshelden in: cycle heroes
- Fotowedstrijd
- Twitterfiets
- Fietspools
-



Softwaretip 8: maak het gemakkelijk & leuk

- Verhuur bakfietsen
- Organiseer fietskarren met lokale fietsbranche
- Fietshebbedingetjes als
 - Regendetectors
 - Wachtijdvoorspellers
 - Fietstellers
 - App's (Breda)
 - Openbare fietspompen
 - Speed vest
 - Fietscalculators: vertaalt fietscalorieën in €, CO2 of appeltaart
- eCO2ach-website

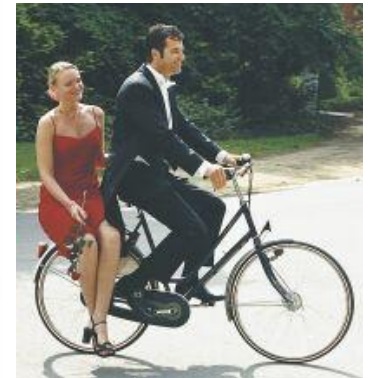


Openbare fietspompen in regio Tilburg
In Tilburg en omringende plaatsen zijn



Softwaretip 9: doelgroepen gezocht!

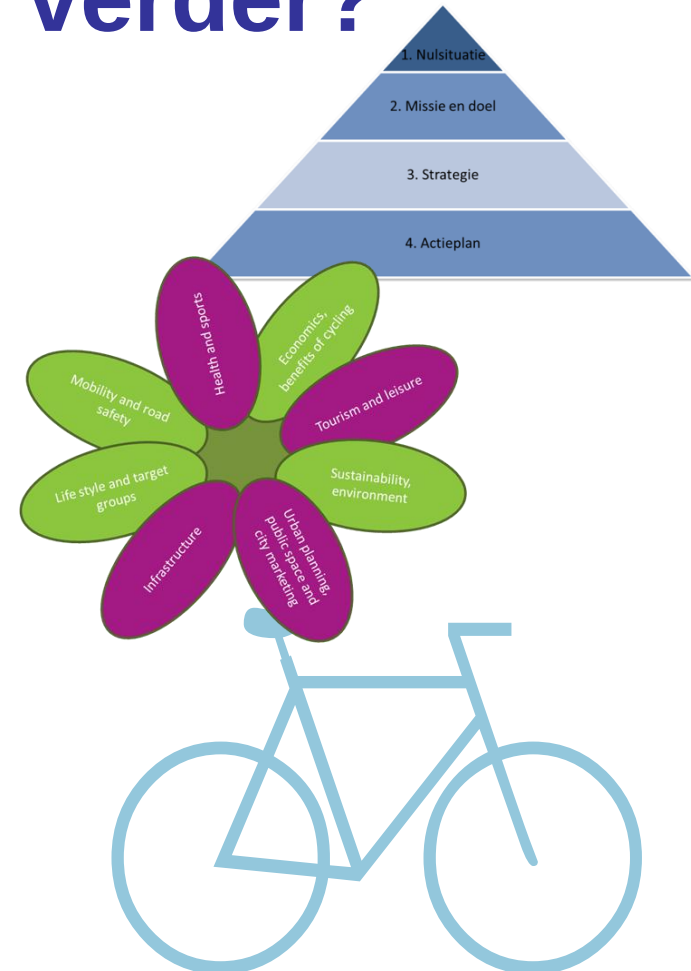
- Zoek groepen in Dordrecht die wat willen
- Hoe:
 - Op leefstijl
 - Op motief (shoppen, sport, scholen, werk)
 - Op leeftijd
 - Met marketing
 - Campagne stad Munchen



Dus....hoe kan het verder?

Drie versnellingen:

- Versnelling 1:
 - Maak samen visie / strategie
 - Integreer meer disciplines
 - Meer dan infrastructuur: H-O-S
- Versnelling 2: maak samen Actieplan Dordrecht Fietsstad
 - Leer van elders (excursies)
 - Leer van rondfietsen in Dordrecht en bespreek knelpunten en kansen met wijkplatforms
 - Vertaal naar wijk- én stadsniveau
 - Hard-, org- én software
 - Push én pull!!!!
 - Maak zo breed en breedgedragen (fiets)plan, raad stelt dit vast
- Versnelling 3: samen verantwoordelijk!



Bezorg je ideeën bij DordtDuurzaam en gemeente
Vragen? i.spape@soab.nl